

Slovarica moga zavičaja/upoznajmo svoj zavičaj

Cilj nam je bio upoznati sve značajne prirodne, religijske, povijesne, kulturološke i gospodarske elemente našega zavičaja. Za obilazak svih mjesta sam napravila raspored gdje se kada ide. Neki posjeti su vezani datumima, npr; prvi dan proljeća...

PEDAGOŠKA UVJERENJA

Profesorica sam razredne nastave. Radim s učenicima od 1. do 5. razreda. Izvanučionička

nastava(terenska nastava) je sastavni dio nastavnog rada učitelja u osnovnim školama. Dokazano je da najbolje učimo iz vlastitog iskustva kada uključujemo sva svoja osjetila. Također je važno uključiti i roditelje u nastavni proces, a ovo je idealna prilika. Vrijednosti i značenje stjecanja iskustva na otvorenim prostorima i u okolišu, o različitim elementima prirode i društva iz neposredne blizine, odnosno sudjelovanje u aktivnostima, te iskustva iz „prve ruke“ mogu biti snažan čimbenik motivacije i interesa učenika i učitelja za takvo učenje. Izvanučionička nastava djeci omogućava učenje, promatranje, otkrivanje i istraživanje prirode i društva, te razvijanje svijesti o vrijednostima zavičaja i šire kako bi stvorili svoju sliku i doživljaj.

Abeceda je didaktičko sredstvo koje se koristi od 1.razreda i možemo je upotrijebiti i za ostale razrede, za različite predmete, nastavne cjeline i na različite načine. Nastava postaje „avantura“ i „igra“ snažno motivacijsko sredstvo za razvijanje novih iskustava i stjecanje novih znanja i vještina.

Planirala sam terensku nastavu za drugo obrazovno razdoblje u dogovoru s učenicima, roditeljima i ravnateljicom škole. Svima se svidjela ideja. Predvidjela sam od 10 do 15 odlazaka na teren. Cilj nam je bio upoznati sve značajne prirodne, religijske, povijesne, kulturološke i gospodarske elemente našega zavičaja. Za obilazak svih mjesta sam napravila raspored gdje se kada ide . Neki posjeti su vezani datumima, npr; prvi dan proljeća, Dan voda, Dan župe, Dan planeta Zemlje, Dan muzeja, ... a neki su vezani za nastavno gradivo. npr; vode u zavičaju, biljni i životinjski svijet u zavičaju (endemi), gospodarske djelatnosti, povijesni spomenici, predci, kulturna baština, reljefna obilježja, itd. Svi naši odlasci su bili ujedno i nezaboravni izleti koje smo zabilježavali fotografiranjem.

Terenska nastava zahtjeva i odgovorni oblik ponašanja u grupi, prema starijima i prirodi. Svjesni da djeca najbrže i najlakše uče kroz igru i aktivnosti, na osnovu stvarnog doticaja sa stvarima, tako sam i ovo pretvorila u likovne kolonije. Na svakom mjestu nakon razgledavanja i razgovora, učenici su birali pozicije za ilustriranje onoga što vide i što im je najzanimljivije , te bilježili informacije koje su im se činile bitne. Svako mjesto, kulturna, povijesna ili gospodarska znamenitost stavljena je pod određeno slovo i tako je nastala slovarica moga zavičaja. Svaki učenik je za sebe izrađivao slovaricu -abeceda od A-Ž

DETALJAN OPIS:

POLAZIŠTA

Radila sam u kombiniranom odjelu 1. i 5. razred. Učenici 1. razreda su učili slova, a učenici 5.r. zavičaje (nizinski, brežuljkasti, planinski i primorski) te gospodarska obilježja zavičaja. Došla sam na ideju da kroz abecedu otkrijemo ljepote zavičaja. Tako poredane elemente naše zavičajne regije po abecednom redu stavimo u jednu slikovnicu koja će nam pomoći da neke pojmove lakše usvojimo i znamenitosti lakše upoznamo.

CILJ I ŽELJENI ISHODI

Cilj:

Izvanučioničkom nastavom učenicima pružiti iskustva uživanja u vlastitom zavičaju. Naš zadatak kao odgajatelja je poticati na razvijanje svijesti kod djece da svaki dio našeg zavičaja zaslužuje pažnju i ima svoje vrijednosti koje moramo njegovati i čuvati od zaborava zbog naših predaka i potomaka.

Željeni ishodi:

Učenici će pomoću abecede lakše: upoznati svoje mjesto, povijesne znamenitosti, kulturnu baštinu, prirodne resurse i ostale elemente zavičaja.

- Poticati na razvijanje ekološke svijesti kod djece
- Poticati na važnost tjelesne aktivnosti i boravaka na svježem zraku
- Razvijati ljubav prema zavičaju i domovini
- Poticati na komunikaciju i druženje
- Uključiti roditelje u rad

DETALJAN OPIS REALIZACIJE

1.KORAK: PLANIRANJE TERENSKJE NASTAVE

Planirala sam terensku nastavu za drugo obrazovno razdoblje, od 1. do 6.mjeseca.

Terensku nastavu sam dogovorila s učenicima, roditeljima i ravnateljicom škole s ciljem da učenici upoznaju svoje mjesto. Naglasila sam da se ide na jednodnevne izlete u druga mjesta a svoje nismo još upoznali, svi su se složili, a roditelji su ponudili i pomoć oko prijevoza što smo kasnije dogovarali u hodu. Dogovor je bio da sate odjeljenske zajednice, izvannastavnih aktivnosti i neke sate iz prirode i društva iskoristimo za terensku nastavu. Odlučili smo najprije posjetiti bliža mjesta do kojih možemo pješke. Jednim odlaskom smo nekada mogli obići i do tri znamenitosti. Terensku nastavu na određena mjesta prilagodila sam obilježavanju određenih datuma. Materijali kojima smo se služili: papir A4, olovka i bojice, te fotoaparati.

2.KORAK: TERENSKA NASTAVA

Prije svakog odlaska na određeno mjesto educirala sam se o tome kako bi učenicima dala što više zanimljivih informacija prilagođenih njihovom uzrastu. Na nekim mjestima sam dogovorila posjete kako bi nas primili i prenijeli svoje znanje na učenike. Dolaskom na određeno mjesto nastojali smo promotriti teren, mjesto, razgovarati o važnosti istog, nakon toga učenici su skicirali (crtali) ono što je njima bilo najzanimljivije. Crtež određenog mjesta stavljali smo pod odgovarajuće slovo u abecedi uz popratni kratki tekst koji je opisivao kulturološku, prirodnu ili gospodarsku znamenitost i sl. npr;

A- akumulacijsko jezero

Djeca uče da je to umjetno jezero nastalo djelovanjem ljudskih ruku. Da iz toga jezera mnoga mjesta u općini Posušje dobivaju vodu pomoću vodovodnih cijevi. Voda znači život, moramo je čuvati i štediti. Dan voda obilježavamo 22. ožujka.

<http://www.radioposusje.ba/content/u%C4%8Denici-iz-vira-na-svjetski-dan-voda-posjetili-akumulaciju>

-tribistovo

B-Blidinje park prirode

Park prirode Blidinje je dobilo ime po Blidinjem jezeru, prirodno jezero. Poznato po skijališnom centru.

Bogato endemskim vrstama biljaka, najpoznatiji bor munika.

C- Crkva svetog Jure

Crkva svetog Jure nalazi se u Viru. Prilikom gradnje crkve otkriven je mozaik iz rimskog doba koji upućuje na postojanje bazena. Nađeni komad mozaika odnešen je u Sarajevo i čuva se u Zemaljskom muzeju.

Č- Čvrsnica

Čvrsnica je planina druga po veličini u B i H, njen vrh se zove Pločno i iznosi 2228 m nadmorske visine. Sastavni je dio Parka prirode Blidinje, nalazi se iznad Blidinjeg jezera.....

Ć- Ćmeri

D- Delmati

DŽ- Džipijada

Đ- Đirani

E- Endemi

F- Franjevci

G- Golf teren

H – Hajdučke pećine

I - Ilijino brdo

J- Javorak

Javorak je jedan od 77 izvora planine Zavelim. Oko Javoraka se nalaze velike stijene iz kojih rastu kamenjarke. Do izvora je pristupačan put što je dodatni razlog da se planinari, izletnici , lovci i ostali putnici svraćaju na

hladnu vodu.

K- Klesarstvo

Klesarstvo je gospodarska djelatnost odavnina zastupljena u našoj općini. Kameni most na rijeci Ričini jedan je od najljepših u našoj ZHŽ. On je remek djelo posuških klesara iz Austro-Ugarske Monarhije. Mnoge građevine koje se nisu promijenile unatoč stoljećima svjedoče o vrijednosti i trajnosti posušskog kamena.

L- Lučnica

Lučnica je tradicionalno jelo koje mami okusom i mirisom na kojem su se odhranili naši predci. Na rastopljeno maslo se stavi kiselo mlijeko, umiješa se sitno sjeckani luk i na kraju se sve pomiješa.....

Lj-Ljekovito bilje

M-Mokri dolac-stadion

N-Narodni običaji

Nj-Njive

Slika 9-R, 10-R

O-Oluja

Oluja je uzvisina koja se nalazi iznad Posušja. To je jedno od nalazišta boksitne rude. Boksitna ruda je nekada bila primarna djelatnost u općini. Boksit je najvažnija ruda za dobivanje aluminija.

P- Prva postrojba HVO

R- Ranokršćanska bazilika

S- Stećci

Š- Škola najbrojnija u BiH

T- Trg hrvatskih branitelja

U-U kući oca mojega- muzej

V- Vir

Z- Zavelim

Ž- Žukovica

3.KORAK: UVEZIVANJE SLOVARICE OD A DO Ž

Od svakog učenika sam odabrala po nekoliko crteža i tekstova koje smo zajednički doradili i poredali po abecednom redu, te uz slova priložila fotografije sa terena i tako pripremljenu, uvezanu „Slovaricu moga zavičaja“ prezentirali načelniku općine Posušje. Dobila sam načelnikovu potpunu podršku, slovarica ga oduševila.

4.KORAK: TISKANJE SLOVARICE

Nakon što sam dobila podršku u radu od načelnika općine, gospodina Branka Bage i nakladničke kuće Alfa, knjiga je nakon grafičke obrade koju je odradila gospođa Marijana Pekas otišla u tisak, u Grafotisak Grude. Svi spomenuti u ovom ulomku pomogli su da „Slovarica moga zavičaja“ ugleda svjetlo dana.

5.KORAK: PROMOCIJA SLOVARICE

Promocija Slovarice moga zavičaja održana je 8. kolovoza 2017. godine u kinodvorani u sklopu manifestacije Posušskog lita. Knjigu su predstavili: prof; Anita Perić, prof; Ilija Drmić i prof; Helena Lončar

Izazvala je veliku znatiželju u našoj školi, općini i kod sredstava javnog informiranja. Promociji su nazočili mnogi učenici, njihovi roditelji, kolege, općinski dužnosnici i ostali građani.

<http://www.grude-online.info/posusje-predstavljena-slovarica-moga-zavicaja-autorice-dijane-galic/>

<http://posusje.net/posusje-dobilo-slovaricu-svoga-zavicaja/>

EFEKTI; POSTIGNUTI REZULTATI

1. Slovarica moga zavičaja je didaktičko sredstvo koje se koristi u svim školama općine Posušje. Svaka škola je

od općine dobila po dvadeset komada za knjižnicu.

2. Veliki broj knjiga zbog potražnje je poslan u inozemstvo.

3. Nakon promocije posjetitelji su s oduševljenjem kupovali knjige za sebe i prijatelje.

4. Novac smo moji učenici i ja namijenili za osnivanje kulturno-umjetničkog društva u Viru. Društvo je osnovano 28.kolovoza 2017. godine.

<https://hr-hr.facebook.com/pages/category/Art/HKUD-Vrisak-1556600194378505/>

Dodatni komentari i sugestije drugim nastavnicima koji bi željeli implementirati vašu ideju

Poštovane kolege ,

Znamo da od ABCEDE sve polazi.

Ovo je idealan način da učenici upoznaju svoj uži ili širi zavičaj i način na koji možete uključiti i roditelje da budu dio projekta. Radila sam u kombiniranom odjelu (1. i 5.r.) bilo bi daleko lakše raditi sa 4. ili 5.r. Za niže razrede od 1. do 3. preporučujem da kroz abecedu i crtanje upoznaju svoju kulturnu baštinu, običaje, tradiciju (dijelove odjeće odnosno narodne nošnje, blagdane, vjerske običaje,tradicijska jela,biljni i životinjski svijet,.....)

<http://nasatv.ba/slovarica-posuskog-kraja/>

Collections

NIN 2018